

OLTÁŘE SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO v jindřichohradeckých kostelech

1/ Proboštský chrám Nanebevzetí Panny Marie

Oltář svatého Jana Nepomuckého stojí v čele pravé boční lodi chrámu. V těch místech byl původně vchod 2,06 m široký a 4,43 m vysoký do tak zvané „kaple mrtvých“, která zde byla postavena v roce 1642 na místě starší kaple s oratoří ze 16. století. „Kaple mrtvých“ měla pozoruhodnou malířskou i sochařskou renesanční úpravu. Bohužel, při požáru města v roce 1801, (vyhořel i proboštský chrám), byla tato kaple ohněm silně poškozena a v letech 1807 až 1810, kdy byl chrám restaurován, „kaple mrtvých“ již nebyla obnovena. Snad byl do ní zazděn i vchod z kostela a na jeho místě postaven nějaký malý jednoduchý oltář, nad nímž byl jako freska namalován malířem Rebuským obraz svatého Jana Nepomuckého. Je však písemná zpráva o tom, že tato freska se autorovi příliš nepovedla a nebyla žádnou ozdobou opraveného chrámu. A tak, když na počátku roku 1826 se stal v Jindřichově Hradci farářem s titulem „praepositus infulatus novodomensis – infulovaný probošt jindřichohradecký“ Vojtěch Benedikt Juhn, kněz všestranně vzdělaný, výborný kazatel, vlastenec a podporovatel národního obrození, znalec výtvarného umění a sám i zdatný malíř, který se do historie zdejší farnosti, města i českobudějovické diecéze zapsal jako jeden z nejvýznamnějších jindřichohradeckých proboštů, byla mu freska sv. Jana Nepomuckého „trnem v oku“. Proto ji nechal zabilít a na její místo byl zavěšen 24. prosince 1827 obraz od ředitele vídeňské malířské akademie Leopolda Kuppelweiserera, který na své náklady (snad jako vánoční dar farnosti) nechal probošt Juhn vymalovat a na

Hod Boží vánoční (25.12.1827) ho slavně posvětil. Tento obraz je 1,79 m široký a 2,77 m vysoký. Obraz znázorňuje svatého Jana Nepomuckého, jak v Praze na Karlově mostě rozdává chudým lidem almužnu. Bezesporu je také na obraze zajímavé, že za postavou svatého Jana Nepomuckého stojí klerik se světlými vlasy, mající podobu Vojtěcha Benedikta Juhna. Umístění nádherného Kuppelweiserova obrazu na čelní zdi pravé boční lodi proboštského chrámu však nebylo definitivní. Dalším významným obnovitelem interiéru našeho farního kostela a nástupcem V. B. Juhna na proboštském stolci byl jmenován Petr Weeber. Ten např. 30.3.1846 zde posvětil nové obrazy křížové cesty (jsou zde dodnes) a 30.4.1852 také posvětil nový oltář svaté Kateřiny Sienské (stojí poblíž nejpoužívanějšího vchodu do kostela). Pak pro další zvelebování interiéru proboštského chrámu získal třeboňského uměleckého truhláře Václava Racháče. Tento dřevozpracující výtvarník koncem roku 1858 v čele levé boční chrámové lodi (u sakristie) postavil oltář svaté Anny, který probošt Weeber posvětil 2.1.1859, po předchozí přípravě ve své dílně v období 5.11. až 14.12.1861 vystavěl nový hlavní oltář s obrazem Nanebevzetí Panny Marie, vymalovaným v roce 1856 malířem Vilémem Kandlerem. A potom ještě podle návrhu významného českého architekta Josefa Zítka (1832-1909), - toho Josefa Zítka, který také navrhl budovu Národního divadla v Praze, budovu Rudolfinu v Praze, Mlýnskou kolonádu v Karlových Varech, galerii a muzeum v německém Výmaru a u nás v Jindřichově Hradci restauraci Rudolfov – postavil Václav Racháč v čele pravé lodi proboštského chrámu oltář svatého Jana Nepomuckého, který posvětil probošt Weeber 9.3.1864. Do tohoto oltáře byl zakomponován původní Keppelweiserův obraz, pořízený proboštem Juhnem. Na vrcholu oltáře stojí socha svaté Ludmily, po stranách oltářního obrazu sochy našich věrozvěstů svatých Cyrila a Metoděje. Jedná se tedy v podstatě spíše o oltář svatých patronů českých, což potvrzuje i vyřezaný a pozlacený latinský nápis mezi oltářním obrazem a svatostánkem: „*Divis apostolis et patronis – post mille annos confesionis*“ a to volně přeloženo může znamenat: „Apoštolové a patroni, kteří dlí v nebesích, již 1000 let vyznávají víru“.

A pro úplnost je ještě třeba se vrátit k té již v úvodu zmiňované „kapli mrtvých“. Ta byla v roce 1873 spolu se všemi dalšími přístavky k jižní chrámové lodi zbourána. Dříve, než se tak stalo, byla její vnitřní renesanční výzdoba podrobně slovně popsána, neboť fotografická dokumentace tehdy ještě nebyla dostupná. „Kapli mrtvých“ dnes připomíná již jen náhrobní kámen, připevněný zvenku kostela na zdi v místě, kde kaple stávala.

2. Františkánský klášterní kostel svaté Kateřiny

Zde stojí oltář svatého Jana Nepomuckého v zadní části kostela, téměř po kůrem. Po slohové stránce (baroko) je podobný kazatelně. Oltář s poměrně vysokým a jistě i zdařilým obrazem sv. Jana Nepomuckého a také kazatelna byly do Jindř. Hradce přivezeny v roce 1809 ze zrušeného klášterního kostela v Pacově. Na oltáři je umístěn také v pozlaceném rámu se zrcadélky obraz Panny Marie Pomocnice, zvané „Pasovské“.

Svátek sv. Jana Nepomuckého, kněze a mučeníka, hlavního patrona Čech, slavíme 16.května

zpracoval K.B.